PARAS PAIKKA ELÄÄ

PARASTA MITÄ VOI OLLA

Muun muassa luonto, ihmiset, erilaiset harrastusmahdollisuudet ja nähtävyydet nousivat Nurmeksen hyviksi puoliksi, kun kaupunki kyseli aiheesta Facebookissa.

Tuire Haverinen

– En muuttaisi ikinä pois. Täällä on niin väljää asua, puhdasta luontoa, kaikki on lähellä ja kaikki toimii. Paras paikka elää, toteaa ylävaltimolainen **Virpi Horttanainen**.

Horttanainen on yksi yli 60 vastaajasta, joka kommentoi Nurmeksen kaupungin Facebookissa ystävänpäivänä tekemää kyselyä siitä, mikä Nurmeksessa on hyvää. Myös Facebookissa hän kehui, kuinka Nurmes ja Nurmeksen ympäristö ovat parasta mitä voi olla.

– Olen Joensuusta lähtöisin ja muutin Valtimolle 2000-luvun alussa. Minulla ei ollut mitään yhteyksiä tänne, mutta löysin sopivan maalaistalon, jossa pystyi pitämään hevosta. En ollut ikinä nähnyt näin kaunista seutua, Horttanainen kertoo.

Myös monella muulla vastaajalla seudun luonto oli päällimmäisenä mielessä. Vastauksissa mainittiin muun muassa puhdas luonto, metsiköt, Pielisen rannat ja muut vesistöt sekä sieni- ja marjametsät.

Kyselyssä nousivat esiin myös paikkakunnan monet mahdollisuudet harrastamiseen ja muuhun tekemiseen, kuten hyvin hoidetut hiihtoladut, laadukas tanssinopetus, monipuolinen kulttuuritarjonta, kirjastoauto ja hyvät koiran lenkittämisreitit. Horttanainen allekirjoittaa huomiot.

– Täällä on tekemistä vaikka mitä ja paljon harrastusmahdollisuuksia. Kun siskontyttö käy täällä lomilla, käymme aina Bomballa ja tekemässä vaikka mitä. Ainoa, mikä puuttuu on keilahalli. Jos se tulisi, olisi kympin paikka, Horttanainen naurahtaa

– Joensuussa käydessä mainostan aina sukulaisille paikkakuntaa, ja he ovat vieneet sanomaa eteenpäin, hän jatkaa.

Hiehot naapureina

Karhunpäähän uutta kotia remontoiva **Tanja Toivanen** on myös aivan innoissaan uudesta kotipaikkakunnastaan. Hangosta Nurmekseen muuttanut Toivanen kommentoikin Facebookissa, että ”Nurmeshan on niin hyvä kaupunki kaikin puolin, että mekin nyt muutetaan sinne”.

– Vanhempani ovat Nurmeksesta, ja vietimme kaikki lapsuuden kesät Kuohatissa. Aloimme poikakaverini kanssa miettiä paikkakuntaa, jossa olisi paremmat työllistymismahdollisuudet kuin Hangossa. Hangossa työpaikat ovat kiven alla, ja jos sen ulkopuolelta haluaa töitä, on vain yksi suunta, kun muualla vastassa on meri. Nurmeksessa vaihtoehtoja on enemmän ja töitä voi hakea laajemmalta alueelta, kunhan ei ole kranttu, Toivanen kertoo.

Karhunpäähän Toivasen veti alueen ihana hiljaisuus ja rauhallisuus. Tärkeintä oli päästä pois kaupungin vilinästä.

– Täällä naapurin hiehot tulevat ihan lähelle, kun niiden aita kiertää tontin rajaa kolmelta suunnalta, Toivanen ihastelee.

Paikkakunnan parhaiksi puoliksi Toivanen nostaa leppoisat ja iloiset ihmiset, jotka moni mainitsi myös kyselyssä. Toisena seikkana hän mainitsee ihanat kivijalkaliikkeet, kuten Pielispakarin myymälän, Voima-Villan ja Huputitihumma & Hundkarusellenin, sekä Penan pubin.

– Hangossa ei ole sellaista paikkaa, että saisi leipää tuoreena, ja eläinkauppa on älyttömän laaja. Jos jotain ei ole, kauppiaat tilaavat tai etsivät vaihtoehtoja. Ei ole sellaista tylyä kohtelua, mitä monessa paikassa voi olla, Toivanen kehuu.

Oma sielunmaisema

Nykyään Joensuussa asuvalle **Marketta Komulaiselle** Nurmes on edelleen kuin koti. Oma sielunmaisema löytyy, kun istahtaa rantaraitilla vanhojen isojen mäntyjen ympäröimälle penkille. Edessä on Pielinen ja takana rautatieasema.

– Siinä yhdistyy kaikki. Rautatie kuvastaa sitä, kuinka sitä myöten lähti nuorena pois, mutta samalla pääsee aina takaisin. Silmän verkkokalvot taas kaipaavat aina Pielisen näkymää. Jotain puuttuu, jos sitä ei saa säännöllisesti.

Kaupungin kyselyssä Komulainen nostaa esiin muun muassa idyllistä Puu-Nurmesta, Nurmesjärveä, Lautiaista ja Porokylän Rekulanlampea. Muiden vastaajien kommenteissa mainitaan myös Toivon torni, Raesärkät, Lokkiharju, elävät kylät ja maisemakylät sekä kaunis koivujen kaupunki.

Komulainen kiittelee myös sitä, kuinka paikkakunnan ilmapiiri on muuttunut paremmaksi. On alkanut nousta hyvänlaista pöhinää, ja ainutlaatuista aluetta on alettu osata arvostaa.

– On sitä mietitty, jos joskus eläkepäivillä voisi muuttaa takaisin. Voi kun löytäisi vanhuudenpäiviksi Puu-Nurmeksesta talon. Pitäisi varmaan tehdä aarrekartta, jossa olisi ihana puutalo, jossa olisi lasiveranta ja näkisi vettä.

> **En muuttaisi ikinä pois.**
>
> Virpi Horttanainen

Tanja Toivanen remontoi Karhunpäässä uutta kotiaan, joka heti ensimmäisellä näytöllä osoittautui täydelliseksi. Talo oli ehtinyt olla myynnissä 20 minuuttia. KUVAT: TUIRE HAVERINEN

Valtimon luonto ja maisemat ovat Virpi Horttanaisesta parasta. Kuvassa on myös avomies Petri Mahlavuori ja koirat Topi, Roni ja Jyti.

Kaupunki nostaa positiivisia asioita

Tuire Haverinen

Nurmeksen kaupungin tavoitteena on tänä vuonna nostaa esille positiivisia asioita Nurmeksesta. Ystävänpäivänä Facebookissa toteutettu kysely Nurmeksen hyvistä puolista oli tavoitteen toteuttamisen päänavaus.

– Monesti tulee huonompaa palautetta herkemmin, mutta positiiviset asiat jäävät vähemmälle, joten haluamme tuoda niitä esiin, taustoittaa asianhallintapäällikkö **Anne Korhonen**.

Kyselyn keksi toimistosihteeri **Tanja Saarelainen**.

– Se sopi teemaan ja ystävänpäivään. Olimme tosi mielissämme, kun vastauksia tuli mukavasti. Tästä on hyvä lähteä jatkamaan, Korhonen sanoo.

Korhosen mukaan vastauksissa nousivat hyvin esiin ne vahvuudet, mitä kaupungilla on ajateltu Nurmeksessa olevankin. Vastauksissa puhuttiin muun muassa luonnosta ja kulttuuritarjonnasta.

– Ihmiset ja heidän luonteensa olivat hyvin vahvasti mukana, ja yritysten osaamista oli nostettu. Siinä oltiin ajan hermolla. Luontoon liittyviä vastauksia tuli aika paljon sellaisilta, jotka asuvat muualla. Luonto on ehkä sellainen asia, mihin itse emme kiinnitä huomiota.

Korhosen mukaan aineistoa aiotaan hyödyntää markkinoinnissa.

Kyselystä poimittua

- Lasten on täällä hyvä ja turvallinen kasvaa.
- Tekeviä ihmisiä, tarttuvat toimeen, eikä jää vain puheeksi.
- Ihana Pielinen ja mahtava paikallisten murre.
- Maailman parhaat housut, maailman suurin karjalanpiirakan tuotanto, muutama vuosi sitten myös Suomen paras kirjastokunta.
- Vaikuttaa, että kiire on tuntematon käsite. Se on outoa kaupungin hälinästä muuttaneelle.
- Paikka, jonne lapset pääsevät pärisemään ja puolivaloilla toimivat aikuiset saavat hengähtää kahvikupin kanssa.
- Täällä on kaikki, mitä tarvitsee onnelliseen elämään.
- Upea luonto ja puutalot ovat ihan helmeä.
- Sydän on jäänyt sinne.
- Nurmes on kaunis kuin ruusu, se ei ikinä miksikään muutu.
- Nurmes antoi hyvän pohjan ja eväät elämälle.

KUUKAUDEN PUHEENAIHE

Kunnan kuumemittari

Nurmeksen nettomuuttoliike oli viime vuonna miinuksella miltei 90 henkilön verran. Kunnan sisällä muutti yli 600 henkilöä.

Risto Kuittinen

Kuntien välisen muuttoliikkeen vaikutus Nurmeksen väkilukuun on pienentynyt vuosikymmenten aikana, ja suurin väestöpohjaa muokkaava tekijä on luonnollinen väestönmuutos, syntyvyyden ja kuolleisuuden erotus.

Nurmeksen entisen kaupunginkamreerin **Jari Lampisen** mukaan luonnollisella väestönkehityksellä on kuitenkin oma vaikutuksensa myös muuttoliikkeeseen, koska vähäisen syntyvyyden kunnassa myös muuttoliike hiipuu hiljalleen.

Esimerkkinä Lampinen heittää Valtimon vuodet 2017 ja 2018, jolloin muuttoliike oli hyvin lähellä nollaa.

– Nurmeksen merkittävin asia on, kuinka tasapainoinen muuttoliike on lapsentekoiässä olevien ihmisten osalta. Joukko on tällä hetkellä liian pieni. Vielä menee hyvin niin kauan, kun ollaan työelämässä. Pulmia tulee vasta sitten, kun ollaan vanhoja ja vaivaisia.

Suhde on miltei symbioottinen, koska takavuosien voimakas muuttoliike esimerkiksi Etelä-Suomeen ja ulkomaille Ruotsiin vei monesta kunnasta ison osan nuoresta ikäluokasta ja vaikutukset syntyvyyteen tulivat ilmi vasta muutama vuosikymmen myöhemmin.

– 1990-luvun puolen välin syntyvyyden merkittävän vähennyksen tärkein selittäjä oli 1960- ja 1970-luvun taitteen suuret muutot. Jälkipotku tulee sukupolvea myöhemmin, Lampinen selventää.

Yli tuhat ihmistä hävisi

Jari Lampinen kertoo, että väestökirjanpidollisetkin muutokset saattoivat takavuosina saada kunnanisät hätääntymään. Vasta vuoden 1970 väestönlaskenta antoi ajantasaista tietoa väestönkehityksestä. Kun uuteen järjestelmään silloin siirryttiin, yhtäkkiä näytti, siltä että Nurmeksesta olisi muuttanut pois 1 200 ihmistä vuoden aikana.

– Tosiasiassa ihmiset olivat muuttaneet pois viimeisen 2–3 vuoden aikana. Virhetulkinta synnytti edelleen käytössä olevan ”joko olet ostanut junalipun pois Nurmeksesta” -hokeman, Lampinen muistelee.

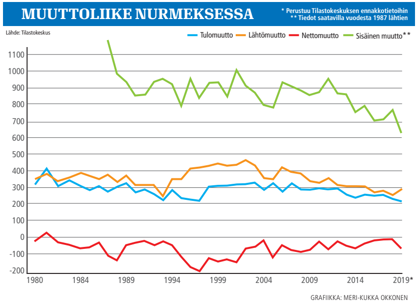

GRAFIIKKA: MERI-KUKKA OKKONEN

Vaariutuminen vaarana

Jari Lampisen mukaan muuttoliike pudottaa asukaslukua erityisesti sellaisilla paikkakunnilla, joilla ei järjestetä ammatillista koulutusta.

– Vuosikymmenten trendi on se, että Nurmeksessa on ollut paljon oppilaitoksia, sekä yleissivistäviä että ammatillisia. Se on parantanut tilannetta.

Lampisen mukaan koulutus vaikuttaa tulomuuton lisäksi lähtömuuttoon, sillä kaikkia aloja ei ole mielekästä järjestää paikkakunnalla. Lähtijöinä on useimmiten nainen kuin mies. Parhaimmillaankin miehiä ja naisia on lähtömuuttajina yhtä paljon.

– Sukupuolijakauman vinoutumisella on ollut se vaikutus, että perinteisesti naisvaltainen Nurmes muuttui vuosina 2004 ja 2005 miesvaltaiseksi, vaikka ero ei olekaan mahdottoman suuri. Naapurikunnissa tilanne on ollut tällainen jo pitkään.

– Pitäisi kohta puhua mummoutumisen sijaan vaariutumisesta. Jatkossa miehiä on enemmän, ja he ovat entistä iäkkäämpiä, Lampinen tuumaa.

> **Pitäisi kohta puhua mummoutumisen sijaan vaariutumisesta.**
>
> Jari Lampinen

Pöhinä luo muuttoa

Toki myös taloudelliset notkahdukset näkyvät muuttotilastoissa, kun 1960-luvun lopun taloudellinen takatalvi ja 1990-luvun lama näkyvät selvänä muuttoliikkeenä. Taloustilanteen vaihtelut näkyvät Jari Lampisen mielestä myös kunnan sisäisissä muutoissa.

– Kunnan sisäinen muutto seuraa kunnan taloudellista toimeliaisuutta. Kun muutetaan runsaasti, on pöhinää ja halua vaihtaa asuntoa. Se on kuin kunnan kuumemittari.

Erään esimerkin Lampinen heittää 1990-luvulta, kun meijeri lopetti toimintansa Nurmeksessa. Lopetuksesta syntyikin uusi menestystarina, jota ilman nettomuuttotilastot näyttäisivät nykyistäkin rumemmilta.

– Nurmeslaiset työnantajat ovat onnistuneet pysymään ajassa kiinni. Meijerin jälkeen Pielispakarilla ja Porokylän Leipomolla meni kymmenkunta vuotta, kun ne saavuttivat saman työllistämisvaikutuksen ja liikevaihdon. Nyt investoinnit vain lisäävät vaikutusta edelleen.

Vain vähän siirtolaisia

Monen asiantuntijan näkemys on, että Suomi tarvitsee jatkossa aiempaa enemmän maahanmuuttoa, jotta talouskasvu ei jäisi työväestä kiinni. Nurmeksessa maahanmuutto on ollut Jari Lampisen mukaan vaatimatonta.

– Muuttoa ulkomailta pitäisi olla monin verroin, jotta se näkyisi väestörakenteessa.

Siitä huolimatta muuttoa on tapahtunut, ja muuta kuin kotimaista kieltä äidinkielenään puhuvia Nurmeksessa on miltei kaksi prosenttia.

– Vaikka joukko on pieni, on se vuosien varrella kymmenkertaistunut. Muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia oli vielä 1990-luvun alussa 14 henkilöä, nyt 130.

Puheenaiheessa käsitellään parasta paikkaa elää

Tuire Haverinen

Ylä-Karjalan maaliskuun puheenaiheen teemana on Paras paikka elää. Teeman tarkoituksena on nostaa esille Nurmeksessa asumisen hyviä puolia sekä ylipäätään sitä, miksi on hyvä elää maaseudulla, pienessä kaupungissa tai isommallakin paikkakunnalla. Tällä aukeamalla aihepiiri aloitetaan nostamalla esiin Nurmeksen hyviä puolia sekä käsittelemällä muuttoliikettä.

Nostamalla aiheita kuukauden puheenaiheiksi *Ylä-Karjala* haluaa käsitellä yleisöä kiinnostavia aiheita aiempaa laajemmin ja monipuolisemmin. Tarkoitus on jakaa tietoa ja antaa tilaa aidolle keskustelulle ja erilaisille näkemyksille. Tammikuussa keskustelua käytiin Nurmeksen tulevaisuudesta ja helmikuussa susista.

Keskusteluun voi osallistua esimerkiksi lähettämällä kirjoituksia tai tekstiviestejä *Ylä-Karjalan* Lukijalta-palstalle. Myös juttuvinkkejä tai hyviä haastateltavia voi ehdottaa. Yleisönosastoja ja vinkkejä voi lähettää sähköpostitse osoitteeseen toimitus@ylakarjala.fi. Suositeltava mitta yleisönosastokirjoitukselle on korkeintaan 2 500 merkkiä.